

2010

*

manifest
PASOŻYTYZMU

*

**MANIFEST
PASOŻYTYZMU**

Artysta tworzy sztukę — to jest jego nadrzędne powołanie i praca. Za swoją twórczą działalność otrzymuje wynagrodzenie poprzez sprzedaż stworzonych dzieł lub honoraria z wystaw/działań artystycznych. Jednakże często zdarza się sytuacja, w której artysta, chociaż uprawia sztukę namiętnie i dobrze, to nie może się z niej utrzymać. Zostaje zmuszony do stopniowego porzucenia swojego zamiłowania do sztuki, na rzecz bardziej dochodowego zawodu. Tym samym umiera jako twórca.

Chcąc przeżyć, a nawet może więcej, czerpać z własnej sztuki korzyści, sięgam po idee pasożytnictwa.

Natura daje bazę pod tworzenie sztuki.
Sztuka jest wytworem człowieka, który został stworzony na drodze ewolucji przez naturę. Dlatego podwaliną dla wszystkiego, co wykreuje człowiek, jest natura, amoralna i popychająca do egoizmu.

I.
„Bodźcem działającym w kierunku ewolucji organizmów wolno żyjących ku pasożytnictwu było zdobywanie pokarmu, szukanie ochrony, jak też przypadek i odpowiednie okoliczności.”
(„Zarys parazytologii ogólnej”, K. Niewiadomska, T. Pojmańska, B. Machnicka, B. Drabda-Kazubska, PWN, Warszawa 1980, s. 30)

2.

„Pasożyty występują właściwie w każdym typie i tworzą jedną z form związków międzygatunkowych, którą arbitralnie nazywamy pasożytnictwem.”

(Neil A. Croll, „Pasożytnictwo i inne związki”, PWN 1977, s. 9)

3.

„Pasożytnictwo jest nieuchronne”

(C. Combes „Ekologia i ewolucja pasożytnictwa. Długotrwałe wzajemne oddziaływanie”, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1999, s. 37)

„Można wywnioskować, że pasożytnictwo pojawiło się w świecie żywej przyrody, ponieważ nie mogło się nie pojawić, a więc jest częścią definicji życia, (...). Wszystkie źródła, czy to jest materia, energia, przestrzeń, władza, czy nawet frakcja programu komputerowego, prowadzą do pasożytnictwa.” (C. Combes, *ibidem*, s. 37)

Sztuka stosuje sposoby przeżycia zaakceptowane przez naturę, a w tym też pasożytnictwo. Tak jak w naturze nieuchronne jest pojawianie się pasożytnictwa — tak samo jest w sztuce.

4.

„Pasożyty to organizmy wykorzystujące inne żywe organizmy jako źródło pokarmu i środowisko życia.” (Dogiel, 1947)

„W klasycznym układzie pasożyt-żywiciel jeden organizm (pasożyt), osiedlając się w drugim organizmie (żywicielu), łączy trzy korzyści: mieszkania, stołu i pojazdu.”

(C. Combes, *ibidem*, s. 321)

Artysta to też żywy organizm:

- pokarm — by przeżyć do następnego dnia musi zdobyć pożywienie (może sam je zdobyć, jednak najczęściej je kupuje, o ile nie ze środków zdobytych na polu sztuki, to z zarobionych pieniędzy na podstawie innego zawodu, który zmuszony był

wykształcić z czasem),

- mieszkanie — szuka w miarę bezpiecznego miejsca bytu, czyli po prostu – mieszkania; wynajmuje, kupuje, buduje dom (środki na to są takie same, jak w poprzednim punkcie dotyczącym pokarmu),
- ruch / transport — pieszo lub pojazd napędzany siłą mięśni (by móc poruszać się w taki sposób, musi wykorzystywać energię pochodzącą z pokarmu, a na to środki są z...), motoryzacja (trzeba zarówno zakupić sam pojazd, jak i regularnie go napędzać paliwem), komunikacja publiczna (pieniądze, które pochodzą z...),
- i ostatni aspekt, który jest nieodłącznym wyróżnikiem artysty — twórczość, aby nią się zajmować, artysta potrzebuje spokoju, a spokój uzyskuje dzięki spełnieniu podstawowych warunków do życia, czyli trzech powyższych punktów.

Reasumując — artysta potrzebuje pieniędzy. Jest to jego motor napędowy, bez którego niemalże nie może istnieć. O ile artysta-pasożyt nie dostanie bezpośrednio pokarmu lub mieszkania, to pośrednio mogą mu to zastąpić pieniądze.

5.

„Pasożyt nie tylko znajduje w żywicielu pokarm i miejsce zamieszkanie, ale wyrządza mu szkodę, żywiąc się kosztem jego ciała i płynów ustrojowych”. (Holodkovskij, 1933)

„Strata i korzyść to bardzo subiektywne kryteria, które rzadko były wspierane eksperymentami. Biologiczny sens pojęcia „strata” nie jest jeszcze dobrze poznany.”
(Neil A. Croll, *ibidem*, s. 34)

Artysta-pasożyt otrzymuje korzyść, przykładowo w postaci: mieszkania, pokarmu, honorarium. Miejsce oraz fundusze przeznaczone na te działania mogłyby zostać użyte na inne cele, a więc wyrządza szkodę żywicielowi.

6.

Czy artysta może być pasożytem?

Artysta z definicji to istota, która wytwarza konkretnie określone dobro. Encyklopedie mówią o artyście, że „to osoba tworząca (wykonująca) przedmioty materialne, lub twory niematerialne mające cechy dzieła sztuki”. Pasożyt z zasady jest organizmem, który nie wytwarza żadnego dobra, a może nawet szkodzi. Jednakże działanie pasożytnicze jako stwarzanie sytuacji artystycznych umiejscowić należy ponad systematykę biologii. Tutaj „dobro” wytwarza się w wyniku przeniesienia tej idei na pole sztuki.

7.

„Oczywiście, warunkiem powstania pasożytnictwa było istnienie żywicieli, na których pasożyty mogły pasożytować.”

(W. Michałow, „Biologia pasożytniczych Euglenoidina”, PWN 1978, s. 16)

„Termin 'żywiciel' odnosi się do niepasożytniczego elementu w związku pasożytniczym.” *(Neil A. Croll, ibidem, s. 31)*

„(...) dzisiaj znamy liczne przypadki pasożytowania pierwotniaków na żywicielach, którymi są również pierwotniaki (...)” *(W. Michałow, ibidem, s. 16)*

Żywicielem dla artysty-pasożyta mogą być:

- indywidualne osoby (w tym inni artyści),
- galerie / muzea / instytucje kulturalno-artystyczne / itp.,
- różnego rodzaju event'y o charakterze kulturalno-artystycznym,
- i inne - spectrum żywicielskie rozwija się...

8.

„Zwierzęta współżyjące w środowisku mają okazję do

wzajemnego zarażania się pasożytami.” *(Neil A. Croll, ibidem, s. 46)*

9.

„Pasożytnictwo jest zjawiskiem, które powstawało na różnych etapach rozwoju świata zwierzęcego, a prawdopodobnie powstaje także i teraz (...).” (W. Michałow, *ibidem*, s. 20-21)

10.

„(...) trzeba podkreślić, że wzajemny stosunek dwóch organizmów — pasożyta i żywiciela — prowadzi do tego, że pasożyt w mniejszym lub większym stopniu, odkształca normalny przebieg procesów życiowych żywiciela, nie doprowadzając jednak z reguły do jego zagłady.” (W. Michałow, *ibidem*, s. 29)

Pasożytnictwo może poruszać różne kwestie w sztuce. Najważniejsze jest uzyskiwanie korzyści przez artystę-pasożyta i solidna podstawa pod kontynuowanie swojej pracy twórczej, czyli przeżycie w świecie sztuki. Samo działanie, akt tworzenia i jego efekt zależny jest od wielu czynników.

Jednakże trzeba pamiętać, że: „Człowiek żyje swoim życiem, a pasożyt — swoim.” (G.P. Malachow, „Życie bez pasożytów”, Oficyna wydawnicza ABA, s. 7)

11.

„Chodzi o pasożytnictwo zewnętrzne, ektopasożytnictwo oraz pasożytnictwo wewnętrzne, czyli endopasożytnictwo.”
(W. Michałow, „Wybrane problemy parazytologii ewolucyjnej”, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Oddział w Warszawie, 1971, s. 30)

W świecie sztuki pasożytnictwo też może przybierać różne formy.

12.

„Pasożyt może być prosty, ponieważ eksploatuje złożonego żywiciela.” (C. Combes, *ibidem*, s. 353)

13.

W dziejach sztuk plastycznych istniało i nadal istenieje wiele związków posiadających znamiona omawianej tu relacji, jednak nie były i nie są one z założenia pasożytnicze. W sztuce ważna jest świadomość wyboru i wyraziste działanie.

Podsumowując — jest to obiektywne i w miarę biologiczne podejście do samej idei, która zewsząd nas otacza. Zjawisko to jest na tyle powszechne, iż można uznać, że istnieje więcej pasożytów, niż nie-pasożytów. Z samych artystycznych pobudek, które kierowały GN, mogą wymienić brak zainteresowania samodzielnym wytwarzaniem kolejnych dóbr na rzecz znalezienia adekwatnej formy koegzystencji.

W momencie podjęcia pasożytnictwa a priori realizuje się jego cel — przeżycie kosztem innego organizmu.

Jeden z przyjaciół GN stwierdził, iż projekt jest krytyką współczesnego sposobu życia, stanowi zwrócenie uwagi na: egoizm, wyzysk, pójście na skróty, koncentrowanie się na zdobywaniu, brak troski o przyszłość oraz nadużywanie pozycji — cechy tak aktualne we współczesnym świecie. Z natury do kultury.

2010

*

MANIFEST
PASOŻYTYZMU

www.pasozyt.blogspot.com

www.gnoje.com